

SPIS TREŚCI

ARTYKUŁY I STUDIA MATERIAŁOWE

Jerzy Rajman, Trudne początki opactwa cystersów w Jemielnicy (ok. 1286–1307). Rola możnych śląskich i księcia opolskiego w powstaniu i uposażeniu klasztoru.	3
Adriana Dawid, Rajmund Kubiszok i Józef Kansy – oskarżeni w 1933 r. o bratobójstwo Polacy, ofiary hitlerowskiego systemu sprawiedliwości na Śląsku Opolskim	29
Małgorzata Świder, 17 czerwca – „trudny dzień” i „uciążliwa rocznica”	43
Krzysztof Łągojda, Zarys działalności Dolnośląskiej Rodziny Katyńskiej we Wrocławiu po 1989 r.	73

MISCELLANEA ŹRÓDŁOWE

Kazimierz Kozica, Wrocławska wystawa <i>Silesia et Wratislavia – mapa Śląska Martina Helwiga w kartografii śląskiej (1561–1889)</i>	85
---	----

PRZEGLĄDY BADAŃ

Rościśław Żerelik, Odnalezione archiwum Mateusza Konečného, ostatniego biskupa Jednoty Brackiej w Mladej Boleslavi w okresie przedbiałogórskim (na marginesie najnowszych badań)	107
Roman Ptak, Metody prezentacji danych i źródła <i>Elektronicznego atlasu historycznego Śląska w świetle dotychczasowych doświadczeń</i>	115

ANNIVERSARIA

Włodzimierz Suleja, Wokół wybuchu Wielkiej Wojny – kilka refleksji z perspektywy stulecia . .	133
---	-----

ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

<i>Das deutsche Kulturerbe in Schlesien. Wege und Perspektiven der Forschung</i> , hrsg. von Anna Mańko-Matysiak, Eef Overgaauw, Tobias Weger – Małgorzata Ruchniewicz	139
<i>Jüdisches Leben zwischen Ost und West. Neue Beiträge zur jüdischen Geschichte in Schlesien</i> , hrsg. von Andreas Brämer, Arno Herzig, Krzysztof Ruchniewicz – Rainer Sachs	143
<i>Chronik der Stadt Zittau 1255–1623 [Christian-Weise-Bibliothek Zittau, Mscr. A 89]</i> , bearb. und hrsg. von Tino Fröde – Wojciech Mrozowicz	149
Magdalena Ogórek, <i>Beginki i waldensi na Śląsku i Morawach do końca XIV wieku – Edyta Pluta</i>	151
Jean-Fred Warlin, <i>J.-P. Tercier, l'éminence grise de Louis XV. Un conseiller de l'ombre au Siècle des lumières</i> – Dorota Wiśniewska	155
<i>Geschichte des Turnens und Sports in Schlesien 1812–1989</i> , hrsg. von Tomasz Jurek, Karl-Heinz Schodrock – Włodzimierz Stępiński	160
Dawid Keller, <i>Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych w Katowicach 1922–1939. Geneza, podstawy prawne, organizacja i funkcjonowanie</i> – Miron Urbaniak	164

KRONIKA NAUKOWA

Tomasz Białończyk, Sprawozdanie z XIV Katowickiej Konferencji Naukowej „Katowice w II Rzeczypospolitej” (Katowice, 9–10 IX 2014 r.)	173
Łukasz Wołak, Sprawozdanie z konferencji naukowej pt. „Polacy w Kompaniach Pomocniczych Armii Amerykańskiej w Bawarii i Badonii-Wirtembergii po zakończeniu II wojny światowej”(Monachium, 25 X 2014 r.)	176
Łukasz Wołak, Sprawozdanie z Międzynarodowej Konferencji pt. „Archiwalia do dziejów polskiej emigracji politycznej z lat 1939–1990” (Warszawa, 3–5 XII 2014 r.)	177
Najnowsze wydawnictwa z zakresu historii Śląska, oprac. Wojciech Mrozowicz	181
Współpracownicy numeru	185

SPIS TREŚCI ROCZNIKA LXIX (2014)

Lucyna HARC, Przemysław WISZEWSKI, Rościśław ŻERELIK, *Śląsk w okresie przemian pomiędzy wielkimi wojnami (1740–1918)*, nr 3, s. 3–5

ARTYKUŁY I STUDIA MATERIAŁOWE

Agnieszka CHLEBOWSKA, *Sytuacja pruskich szlachcianek na rynku małżeńskim w XIX w.*, nr 1, s. 83–102

Adriana DAWID, *Rajmund Kubiszok i Józef Kansy – oskarżeni w 1933 r. o bratobójstwo Polacy, ofiary hitlerowskiego systemu sprawiedliwości na Śląsku Opolskim*, nr 4, s. 29–42

Krzysztof FOKT, *Między Pragą a Miśnią: o lokalizacji „Pobarane” i „Trebouane” raz jeszcze*, nr 1, s. 3–21

Mateusz GOLIŃSKI, *Ulica Żydowska we Wrocławiu w XV w. (cz. 3)*, nr 1, s. 37–58

Paweł JAWORSKI, *Administracja państwowa i samorządowa na Śląsku w latach 1740–1918 jako czynnik integracji/dezintegracji regionalnej*, nr 3, s. 7–36

Joanna KARCZEWSKA, *Otoczenie księcia koźuchowsko-zielonogórskiego Henryka VIII Wróbla i jego żony księżnej Katarzyny*, nr 1, s. 59–82

Jan KILIÁN, *Braunau in Böhmen – ein kirchlicher oder ein machtpolitischer Konflikt?*, nr 2, s. 41–59

Wojciech KUCHARSKI, *Stosunki dyplomatyczne między Polską a Stolicą Apostolską w latach 1945–1965 w świetle depeš polskiej ambasady we Włoszech*, nr 1, s. 103–120

Teresa KULAK, *Gospodarka i procesy społeczno-gospodarcze na obszarze Śląska (od połowy XVIII wieku do 1918 roku)*, nr 3, s. 37–68

Teresa KULAK, *Problem tożsamości narodowo-kulturalnej mieszkańców Śląska w latach 1741–1918*, nr 3, s. 107–127

Krzysztof ŁAGOJDA, *Zarys działalności Dolnośląskiej Rodziny Katyńskiej we Wrocławiu po 1989 r.*, nr 4, s. 73–83

Adriana MERTA-STASZCZAK, *Obrót zabytkowymi zespołami rezydencjonalnymi i folwarcznymi Skarbu Państwa na Dolnym Śląsku w latach 1991–2011*, nr 2, s. 81–92

Wanda MUSIALIK, Dorota SCHREIBER-KURPIERS, *Siły spajające i destrukcyjne w społeczeństwie śląskim w okresie pruskim (1740–1918)*, nr 3, s. 69–88

Erika NIKOLICZA, *W sprawie pośrednictwa Wrocławia i Zgorzelca w przekazywaniu prawa magdeburskiego do Budy*, nr 1, s. 23–36

Jerzy RAJMAN, *Trudne początki opactwa cystersów w Jemielnicy (ok. 1286–1307). Rola możnych śląskich i księcia opolskiego w powstaniu i uposażeniu klasztoru*, nr 4, s. 3–28

Dorota SCHREIBER-KURPIERS, *Etniczność mieszkańców regionu śląskiego (do 1918 roku)*, nr 3, s. 89–106

Janusz SPYRA, *Ludzie cieszyńskiego Kościoła w średniowieczu. Organizacja i obsada parafii rezydencjalnego miasta na Górnym Śląsku przed reformacją*, nr 2, s. 3–25

Jarosław SZYMAŃSKI, *Bitwa pod Kluczborkiem ok. 1368 r. – małe starcie na tle wielkiej polityki*, nr 2, s. 27–40

- Małgorzata ŚWIDER, *17 czerwca – „trudny dzień” i „uciążliwa rocznica”,* nr 4, s. 43–71
- Grażyna TRZASKOWSKA, *Na drugiej linii. Epidemia ospy prawdziwej w Polsce w 1963 r. w świetle dokumentów Służby Bezpieczeństwa,* nr 2, s. 61–79
- Jakub TYSZKIEWICZ, *Stany Zjednoczone wobec polskiej granicy zachodniej w okresie negocjacji między Warszawą a Bonn (1969–1970),* nr 1, s. 121–138

MISCELLANEA ŹRÓDŁOWE

- Przemysław BAR, *Królewskie konfirmacje majątków ziemskich dla wrocławskich mieszczan z 1420 roku,* nr 3, s. 139–160
- Marcin DZIEDZIC, *Architekt Ludwig Schneider w Złotym Stoku,* nr 1, s. 139–142
- Kazimierz KOZICA, *Wrocławska wystawa „Silesia et Wratislavia – mapa Śląska Martina Helwiga w kartografii śląskiej (1561–1889)”*, nr 4, s. 85–106
- Adam MORAWIEC, *XVI-wiecznego drukarstwa siedmiogrodzkiego związku z Wrocławiem. Małżeństwa Sary, córki drukarza wrocławskiego Kryspina Scharffenberga,* nr 2, s. 93–104
- Anna POBÓG-LENARTOWICZ, *Jeszcze o imieniu księżniczki opolskiej, córki Władysława I, żony Henryka IV Prawego,* nr 3, s. 129–138

PRZEGLĄDY BADAŃ

- Roman PTAK, *Metody prezentacji danych i źródła „Elektronicznego atlasu historycznego Śląska” w świetle dotychczasowych doświadczeń,* nr 4, s. 115–132
- Rościsław ŻERELIK, *Odnalezione archiwum Mateusza Konečného, ostatniego biskupa Jednoty Brackiej w Młodej Boleslavi w okresie przedbiałogórskim (na marginesie najnowszych badań),* nr 4, s. 107–114

ANNIVERSARIA

- Włodzimierz SULEJA, *Wokół wybuchu Wielkiej Wojny – kilka refleksji z perspektywy stulecia,* nr 4, s. 133–138

ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

- Jan Ryszard SIELEZIN, *Ostatnia dekada PRL-u w ocenie historyka i polityka III RP,* nr 2, s. 105–116

*

- Alisher Alimurzaev, Martin König, Elżbieta Szumańska, *Wymuszeni sąsiedzi. Ludność Legnicy w latach 1945–1962 –* Michał PALCZYŃSKI, nr 1, s. 165–170
- Chronik der Stadt Zittau 1255–1623 [Christian-Weise-Bibliothek Zittau, Mscr. A 89],* bearb. und hrsg. von Tino Fröde – Wojciech MROZOWICZ, nr 4, s. 149–151
- Andrea Cordero Lanza di Montezemolo, Antonio Pompili, *Manuale di Araldica Ecclesiastica nella Chiesa Cattolica –* Waclaw SZETELNICKI, nr 2, s. 116–118
- Das deutsche Kulturerbe in Schlesien. Wege und Perspektiven der Forschung,* hrsg. von Anna Mańko-Matysiak, Eef Overgaauw, Tobias Weger – Małgorzata RUCHNIEWICZ, nr 4, s. 139–143

1813–2013. *Dwusetna rocznica kampanii napoleońskiej na Śląsku*, red. Jerzy Maroń, Grzegorz Strauchold, Andrzej Olejniczak – Tomasz GŁOWIŃSKI, nr 1, s. 148–150

Tomasz Gałwiaczek, *Urząd Bezpieczeństwa w Oławie (1945–1956)* – Grzegorz STRAU-
CHOLD, nr 1, s. 162–165

Geschichte des Turnens und Sports in Schlesien 1812–1989, hrsg. von Tomasz Jurek, Karl-Heinz Schodrock – Włodzimierz STĘPIŃSKI, nr 4, s. 160–164

Alicja Gorajewska, *Herb Głogowa i jego funkcje w życiu miasta* – Rościśław ŻERELIK,
nr 2, s. 118–121

Die Grafschaft Glatz zwischen 1918 und 1946. Beiträge über eine schlesische Kulturlandschaft,
hrsg. von Horst-Alfons Meißner, Michael Hirschfeld – Małgorzata RUCHNIEWICZ, nr 2,
s. 139–145

Gunter Hofmann, *Willy Brandt und Helmut Schmidt. Geschichte einer schwierigen
Freundschaft* – Paweł POPIELIŃSKI, nr 1, s. 157–162

Rudolf Jaworski, Florian Peters, *Alltagsperspektiven im besetzten Warschau. Fotografien
eines deutschen Postbeamten (1939–1944) / Perspektywy codzienności w okupowanej War-
szawie. Fotografie niemieckiego urzędnika pocztowego (1939–1944)* – Paweł JAWORSKI,
nr 1, s. 154–157

Jüdisches Leben zwischen Ost und West. Neue Beiträge zur jüdischen Geschichte in Schlesien,
hrsg. von Andreas Brämer, Arno Herzig, Krzysztof Ruchniewicz – Rainer SACHS, nr 4,
s. 143–148

Katowice. Środowisko, dzieje, kultura, język i społeczeństwo, red. Antoni Barciak,
Ewa Chojecka, Sylwester Fertacz – Marek CZAPLIŃSKI, nr 2, s. 121–132

Dawid Keller, *Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych w Katowicach 1922–1939. Geneza,
podstawy prawne, organizacja i funkcjonowanie* – Miron URBANIAK, nr 4, s. 164–169

Stefan Kieniewicz – Henryk Wereszycki. Korespondencja z lat 1947–1990, wstęp i opraco-
wanie Elżbieta Orman – Marek CZAPLIŃSKI, nr 3, s. 177–180

*Komunistyczny aparat represji i życie społeczne Opolszczyzny w latach 1945–1989. Studia
i materiały*, red. Ksawery Jasiak – Grzegorz STRAUCHOLD, nr 3, s. 171–177

Grzegorz Kowal, *Ośrodek odosobnienia w Grodkowie (1981–1982)* – Grzegorz STRAU-
CHOLD, nr 4, s. 169–171

Urszula Kozłowska, *Organizacja zwalczania chorób zakaźnych jako element polityki
zdrowotnej państwa na Pomorzu Zachodnim (1944/45–1972)* – Grzegorz STRAUCHOLD,
nr 3, s. 170–171

Walter Lassmann, *Moje przeżycia w Festung Breslau. Z zapisków kapłana* – Tomasz
GŁOWIŃSKI, nr 3, s. 163–165

Eugenia Maresch, *Katyń 1940. Dowody zdrady Zachodu: Dokumenty z brytyjskich archiwów* –
Krzysztof ŁAGOJDA, nr 3, s. 165–169

Memorabilia opavských dominikánů. Edice pamětních spisů z 1. poloviny 18. století, edd.
Markéta Kouřilová, Petr Kozák – David RADEK, nr 1, s. 147

Anna Michalska, *Legenda obrazowaśw. Klary z dawnego klasztoru klarysek we Wrocławiu*
– Małgorzata MACURA, nr 2, s. 132–135

Janusz Mierzwa, *Starostowie Polski międzywojennej. Portret zbiorowy* – Piotr CICHORACKI, nr 1, s. 150–153

„Nowa Kronika Wałbrzyska”, red. Sylwia Bielawska – Grzegorz STRAUCHOLD, nr 2, s. 145–148

Magdalena Ogórek, *Beginki i waldensi na Śląsku i Morawach do końca XIV wieku* – Edyta PLUTA, nr 4, s. 151–155

Schlesische Lebensbilder, Bd. 11, hrsg. von Joachim Bahlcke – Wojciech MROZOWICZ, nr 3, s. 161–162

Jean-Fred Warlin, *J.-P. Tercier, l'éminence grise de Louis XV. Un conseiller de l'ombre au Siècle des lumières* – Dorota WIŚNIEWSKA, nr 4, s. 155–159

Daniel Wojtucki, *Kat i jego warsztat pracy na Śląsku, Górnych Łużycach i w hrabstwie kłodzkim od początku XVI do połowy XIX w.* – Agnieszka BARAN, nr 2, s. 135–139

Franciszek Wolnik, *Służba Boża w rudzkim opactwie cystersów* – Jerzy RAJMAN, nr 1, s. 143–146

REGIONALIA

Antoni BOK, „*Encyklopedia Ziemi Głogowskiej*” jako niekończąca się historia, nr 2, s. 149–155

KRONIKA NAUKOWA

Tomasz BIAŁOŃCZYK, *Sprawozdanie z XIV Katowickiej Konferencji Naukowej „Katowice w II Rzeczypospolitej” (Katowice, 9–10 IX 2014 r.)*, nr 4, s. 173–176

Katarzyna BOCK, „*Historia, kultura i sztuka dominikanów na Śląsku (1226–2013)*”. *Sesja naukowa zorganizowana w 300. rocznicę beatyfikacji bł. Czesława (Wrocław, 11–12 X 2013 r.)*, nr 1, s. 173–176

Agata BOJANOWSKA, Michał KARPIŃSKI, *1813–2013. Konferencja naukowa i imprezy towarzyszące w 200. rocznicę kampanii napoleońskiej w Bolesławcu, 6–7 IX 2013 r.*, nr 1, s. 171–173

Marek DERWICH, *Sprawozdanie z działalności Wrocławskiego Towarzystwa Miłośników Historii, Oddziału Wrocławskiego PTH, w roku 2013*, nr 2, s. 157–160

Jacek DĘBICKI, *Komunikat z konferencji „Sąsiedztwa III RP – Ukraina” (Wrocław, 10–11 IV 2014 r.)*, nr 2, s. 171–173

Anna GRUŻLEWSKA, *Sprawozdanie z V Srebrnogórskiej Konferencji Historycznej (Srebrna Góra, 19–20 X 2013 r.)*, nr 1, s. 176–179

Ryszard GRZESIK, *27. Spotkania Mediewistyczne: „Co nowego w badaniach nad Gallem?” (Warszawa, 4–6 VI 2014 r.)*, nr 3, s. 192–195

Lucyna HARC, *Uroczystość nadania biblioteczki Instytutu Historycznego Uniwersytetu Wrocławskiego imienia Profesora Adama Galosa i sesja naukowa poświęcona Jego pamięci (Wrocław, 22 I 2014 r.)*, nr 1, s. 183–185

Jana KONVIČNÁ, *Codwuletňia konferencja historikov w ramach projektu „Ziemie koronne w dziejach państwa czeskiego” (Praga, 9–10 IV 2014 r.)*, nr 3, s. 197–200

Anna KUBICA, Marcin JARZĄBEK, „Region w państwie – państwo w regionie. Górny Śląsk w państwie Hohenzollernów i Habsburgów (1742–1918)” – sprawozdanie z konferencji naukowej (Katowice–Rybnik, 29–30 V 2014 r.), nr 3, s. 181–189

Anna KURPIEL, *Sprawozdanie z debaty „Przeszłość-Przyszłość. Restytucyjne doświadczenia wrocławskich instytucji kultury”* (Wrocław, 23 IV 2014 r.), nr 2, s. 173–174

Krzysztof ŁAGOJDA, *Sprawozdanie z konferencji naukowej „Różne oblicza historii mówionej”* (Wrocław, 29–30 V 2014 r.), nr 3, s. 190–192

Krzysztof ŁAGOJDA, *Sprawozdanie z wystawy i debaty „Uczcie się polskiego». Solidarność, NRD i STASI”* (Wrocław, 13 XII 2013 r.), nr 1, s. 179–181

Monika MICHALSKA, Magdalena FIGURNIAK, *Sprawozdanie z konferencji naukowej zorganizowanej przez Polską Misję Historyczną przy Uniwersytecie Juliusza Maksymiliana w Würzburgu oraz Centrum Historii i Kultury Żydowskiej w Dolnej Frankonii im. Johanny Stahl* (Würzburg, 23–24 IX 2013 r.), nr 2, s. 165–167

Aleksander PAROŃ, *Uroczyste obchody jubileuszu Instytutu Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk we Wrocławiu*, Wrocław, 20 XII 2013 r., nr 1, s. 181–183

Małgorzata RUCHNIEWICZ, *Międzynarodowa sesja naukowa „In Arce Grafenortum. Pałac w Gorzanowie – historia, kultura, rewitalizacja”* (Gorzanów, 27–28 IX 2014 r.), nr 3, s. 195–197

Renata SKOWROŃSKA, *Jedenasta konferencja Niemiecko-Polskiej Grupy Dyskusyjnej do spraw Edycji Źródeł* (Würzburg, 26–28 IX 2013 r.), nr 2, s. 167–171

Nicole STROBEL, *Sprawozdanie z konferencji „Ewangelicy reformowani na Śląsku od XVI w. aż do Unii Staropruskiej w 1817 r.”* (Legnica, 27–30 VI 2013 r.), nr 2, s. 160–164

Łukasz WOLAK, *Sprawozdanie z konferencji naukowej pt. „Polacy w Kompaniach Pomocniczych Armii Amerykańskiej w Bawarii i Badenii-Wirtembergii po zakończeniu II wojny światowej”* (Monachium, 25 X 2014 r.), nr 4, s. 176–177

Łukasz WOLAK, *Sprawozdanie z Międzynarodowej Konferencji pt. „Archiwalia do dziejów polskiej emigracji politycznej z lat 1939–1990”* (Warszawa, 3–5 XII 2014 r.), nr 4, s. 177–179

NEKROLOGI

Teresa KULAK, *Prof. dr hab. Wojciech Stanisław Wrzesiński (6 X 1934 – 2 VII 2013)*, nr 1, s. 187–193

Najnowsze wydawnictwa z zakresu historii Śląska, oprac. Wojciech Mrozowicz, nr 1, s. 195–198; nr 2, s. 175–178; nr 3, s. 201–204; nr 4, s. 181–184

Współpracownicy numeru, nr 1, s. 199–200; nr 2, s. 179–180; nr 3, s. 205–206; nr 4, s. 185–186

KOMUNIKATY

Nagroda „Studiów Źródłoznawczych” im. Stefana Krzysztofa Kuczyńskiego za 2012 r., nr 1, s. 201–202